

ကလေးတို့မေးတတ်တဲ့
ရှာရှာဖွေဖွေ **မေးခွန်း**တွေ

ခေတ်ဘုန်းသစ်
ပြန်ဆိုပြုစုသည်။

mgyoe.com

ကလေးတို့မေးတတ်တဲ့
ရှာရှာဖွေဖွေမေးခွန်းတွေ
ခေတ်ဘုန်းသစ်
ဖြန်ဆိုဖြုတ်သည်။

KBT0007
1,500.00 KS

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊
 ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း၊
 အပြင်အဆင် - အမ်အက်စ်အို
 ၂၀၁၅၊ မတ်လ၊ ပထမအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀
 ရောင်းစျေး ၁ ၅ ၀ ၀ ကျပ်

ကလေးတို့မေးတတ်တဲ့ရှာရာပွေပွေမေးခွန်းတွေ
 ခေတ်ဘုန်းသစ် - ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ၊ ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၁၅၊
 စာမျက်နှာ ၈၃ + မျက်နှာ၊ ၁၄ စင်တီ x ၂၁ စင်တီ
 (၁) ကလေးတို့မေးတတ်တဲ့ရှာရာပွေပွေမေးခွန်းတွေ

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်

ကလေးတို့ မေးတတ်တဲ့
ရှာရှာပွေ့ပွေ့မေးခွန်းတွေ
ခေတ်ဘုန်းသစ်
ပြန်ဆိုပြုစုသည်။

Handwritten text in Burmese script, appearing as a list or set of notes. The text is very faint and difficult to read, but seems to contain several lines of characters.

မာတိကာ

	ဘာသာပြန်သူရဲ့ အမှာစာ	က
၁။	သွေးတွေဟာ ဘာကြောင့် အပြာရောင်မဖြစ်ဘဲနဲ့ အနီရောင်ဖြစ်နေရသလဲ	၁
၂။	သွေး ဘာကြောင့် နီသလဲ	၄
၃။	လေ ဘာကြောင့်တိုက်လဲ	၇
၄။	တိရစ္ဆာန်တွေက လူတွေလို ဘာဖြစ်လို့ စကားမပြောနိုင်ရတာလဲ	၁၀
၅။	မျောက်လေးတွေက ဘာဖြစ်လို့ ငှက်ပျောသီးစားကြတာလဲ	၁၇
၆။	တိရစ္ဆာန်တွေထဲမှာ ဘယ်တိရစ္ဆာန်က အင်အားအကြီးဆုံးလဲ	၂၀
၇။	လူတွေမှာ အသားရောင် အမျိုးမျိုး ဘာကြောင့်ဖြစ်နေရတာလဲ	၂၃
၈။	မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းနဲ့ တောင်ဝင်ရိုးစွန်းမှာ ရှိနေတဲ့ ရေခဲတွေအားလုံး အရည်ပျော်သွားနိုင်သလား	၂၆
၉။	တိမ်တွေ ဘယ်လို ဖြစ်လာသလဲ၊ မိုး ဘယ်လို ရွာလဲ	၂၉
၁၀။	သမီး၊ သားတို့ရဲ့ ဦးနှောက်တွေက သမီး၊ သားတို့ကို ထိန်းချုပ်နေတာလား	၃၂
၁၁။	ဘာမှမရှိတဲ့ ဟင်းလင်းပြင်ကြီးထဲကနေ စကြဝဠာ ပေါ်လာတာလား၊ စကြဝဠာ ဘယ်လို ဖြစ်လာသလဲ	၃၆
၁၂။	နေ ဘာကြောင့်ပူတာလဲ	၃၉
၁၃။	သစ်ပင်တွေက လူတွေ အသက်ရှူဖို့အတွက် ဘယ်လို ကူညီပေးလဲ	၄၀
၁၄။	ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ကလိပြန်ထိုးရင် ဘာလို့ မယားတာလဲ	၄၄

၁၅။	ကောင်းကင်ကြီးက ညမှာ ဘာကြောင့် မှောင်နေတာလဲ	၄၇
၁၆။	တချို့လူတွေက အရပ်ပုပြီးတော့၊ တချို့လူတွေက ဘာကြောင့်အရပ်ရှည်ရတာလဲ	၅၀
၁၇။	သားသားကို သားသား ဖြစ်အောင်လို့ ဘယ်သူက ဘယ်လိုလုပ်တာလဲ	၅၂
၁၈။	ဒိုင်နိုဆောတွေ ဘာလို့ မျိုးတုံးကုန်ရတာလဲ	၅၆
၁၉။	အီဂျစ်ပြည်မှာ ပိရမစ်တွေကို ဘယ်လိုဆောက်ကြတာလဲ	၅၈
၂၀။	ပထမဆုံး ကမ္ဘာမှာပေါ်လာတဲ့ စာအရေးသားက ဘယ်လိုလဲ	၆၀
၂၁။	ပထမဆုံး သစ်စေ့က ဘယ်က ပေါ်လာသလဲ	၆၄
၂၂။	ဂြိုဟ်တွေအားလုံးဟာ ဘာကြောင့် လုံးလုံးဝိုင်းဝိုင်းကြီးတွေ ဖြစ်နေရတာလဲ	၆၇
၂၃။	မေမေတွေက ကလေးမွေးပြီးတော့၊ ဖေဖေက ဘာလို့ကလေးမမွေးတာလဲ	၇၀
၂၄။	ရောဂါပိုးမွှားတွေကို မျက်စိနဲ့ ဘာကြောင့်မမြင်နိုင်တာလဲ	၇၃
၂၅။	လူတွေက ပိုလာဝက်ဝံတွေ ခြင်္သေ့တွေကို ဘာလို့ မစားတာလဲ	၇၇
၂၆။	လူတွေက ဘာဖြစ်လို့ ညမှာ အိပ်တာလဲ	၈၀

ဘာသာပြန်သူရဲ့ အမှာစာ

ကလေးများဟာ သုံးနှစ်လေးနှစ် အရွယ်လောက်က စပြီး တော့ ခုနှစ်နှစ်၊ ရှစ်နှစ် အရွယ်လောက်အထိ သူတို့စိတ်ထဲမှာ မေးချင်စရာမေးခွန်းတွေနဲ့ အပြည့် ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူတို့လေးတွေဟာ သူတို့အနားက ဝန်းကျင်ကိုစူးစမ်းလာတာမို့ မြင်သမျှ၊ တွေ့သမျှအားလုံးဟာ သူတို့အတွက် ထူးဆန်းအံ့ဩစရာတွေချည်းပဲ ဖြစ်နေတာမို့ပါ။ ကောင်းကင်ကြီးက ဘာကြောင့် ပြာနေရတာလဲ၊ အဝါရောင်ဘာလို့ မဖြစ်တာလဲဆိုတာမျိုးက အစ.... ဘာလို့ တီကောင်ကို ကျတော့ လူတွေက မစားရသလဲဆိုတာမျိုးအထိ ရှာရှာဖွေဖွေ စဉ်းစားမေးမြန်းတတ်ကြပါတယ်။ လူကြီးတွေတစ်ခါဖူးမျှ မစဉ်း စားဘူးပဲ မေးခွန်းမျိုးကို သူတို့ မေးတတ်ကြတာပါ။ ကျွန်မမှာလည်း သားလေးတစ်ယောက် ရှိတာမို့ ကျွန်မ သားလေးဟာ ကလေးများထုံးစံအတိုင်း ဒီလိုပဲ ရှာရှာဖွေဖွေ မေးခွန်းတွေကို မေးတတ်ပါတယ်။ ကျွန်မဟာ သားမေးတဲ့ မေးခွန်းတွေကို ဖြေဖို့အတွက် ရှာကြံစဉ်းစားရပါတယ်။ သိတဲ့ဟာကို သိသလို ဖြေရသလို၊ မသိရင်လည်း မသိဘူးဆိုတာကို ရိုးရိုး သားသားပြောပြီးတော့ သားနဲ့အတူတူ အင်တာနက်မှာ ရှာရ

ဖွေရတော့တာပါပဲ။

ကျွန်မတို့ နိုင်ငံက လူကြီးတော်တော်များများ ဟာ များသောအားဖြင့် ကလေးရဲ့ မေးခွန်းတွေကို သေသေချာချာ မဖြေတတ်ကြပါဘူး။ တစ်ခါတစ်လေမှာ ကလေးရဲ့ မေးခွန်းကို ပြန်မဖြေဘဲ ကလေးကို ဘာတွေ လာမေးနေတာလဲလို့ အော်ငေါက်လွှတ်တတ်ကြသလို၊ တစ်ခါတစ်လေမှာတော့ ရယ်စရာအဖြစ်နဲ့ ပါးစပ်ထဲ တွေ့ကရာကို ဖြေလွှတ်လိုက်တတ်ကြပါတယ်။ အမှန်တော့ အဲဒီနှစ်မျိုး စလုံးဟာ မကောင်းပါဘူး။

ကလေးတို့ဟာ ပင်ကိုယ်သဘာဝအရ စူးစမ်းတတ်တဲ့ သိပ္ပံပညာရှင်လေးတွေ ဖြစ်တယ်လို့ ကလေးကျွမ်းကျင်သူပညာရှင်များက ဆိုပါတယ်။ ကလေးရဲ့ မေးခွန်းတွေကို ဟန့်တားအော်ငေါက်တာ၊ ရယ်စရာအနေနဲ့ ပါးစပ်ထဲ တွေ့ကရာဖြေတာမျိုးဟာ ကလေးရဲ့ စူးစမ်းလိုစိတ်ကို အညွှန်ချိုးပစ်လိုက်ရာ ရောက်ပါတယ်။ ကလေးတို့မေးတဲ့ ပေါက်ပေါက်ရှာရှာ မေးခွန်းများဆိုတာက တကယ်တော့ ပေါက်ပေါက်ရှာရှာ မဟုတ်ပါဘူး။ သိပ္ပံပညာရှင်ကြီးများဟာ အဲဒီလို ပေါက်ပေါက်ရှာရှာ မေးခွန်းများကို စဉ်းစားရင်း မေးခွန်းထုတ်ရင်းနဲ့ပဲ အဖြေကို ရှာခဲ့ကြတာပါ။ ကျွန်မဟာ သားမေးတဲ့ မေးခွန်းလေးတွေကို ဖြေဖို့အတွက် စာအုပ်လေးတွေကို လိုက်ရှာရပါတယ်။ ကလေးတို့မေးတဲ့ မေးခွန်းတွေကို ဖြေဖို့အတွက် ပြန်ဖြေကြတဲ့ စာအုပ်လေးငါးခြောက်အုပ်လောက်မှာ ဒီစာအုပ်လေးကိုတော့ ကျွန်မ တော်တော်လေးကို အကြိုက်တွေရ

ပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့လို့ ဒီစာအုပ် (Big Question and Small Answer) စာအုပ်ကို ကျွန်မ ဘာသာပြန်ဖို့ စဉ်းစားမိတာပါ။ ဒါနဲ့ကလေးတို့ မေးတတ်တဲ့ ပေါက်ပေါက်ရှာရှာ မေးခွန်းများကို ဖြေရခက်သူ မိဘများအတွက် Education Digest ဂျာနယ်မှာ ကျွန်မ အပတ်စဉ် ဘာသာပြန် ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီစာအုပ်လေးမှာ ကလေးတို့မေးတဲ့ ရှာရှာဖွေဖွေ မေးခွန်းများကို ကလေးမေးတာပဲ ဖြစ်ပေမယ့် အလွယ်တကူနဲ့ဖြေထားတာ မဟုတ်ပါ ဘူး ။ သိပ္ပံပညာရှင်များ၊ ကျွမ်းကျင်သူ ဘာသာရပ် ဆိုင်ရာပညာရှင်များက ကလေးတို့မေးတဲ့ မေးခွန်း များကို ကလေးတို့ နားလည်အောင်လို့ သေသေချာ ချာ ဖြေပေးထားတဲ့ အဖြေများ ဖြစ်ပါတယ်။ ဖတ် ကြည့်ပါဦး။ ဒီစာအုပ်လေးဖြစ်လာဖို့အတွက် အပတ်စဉ် ထည့်သွင်းပေးခဲ့တဲ့ Education Digest ဂျာနယ်ကိုရော၊ စာအုပ်ဖြစ်မြောက်အောင် ကူညီပေးခဲ့တဲ့ စိတ်ကူးချိုချိုကိုပါ ကျေးဇူးတင်ပါ တယ်။

ခေတ်ဘုန်းသစ်

mgyc.com

mgyc.com

မွေးတဲ့ ဘာကြောင့် အပြာရောင် မဖြစ်ဘဲ အဖြူရောင် ဖြစ်နေတာလဲ...

သားသားမှာ
ခဲတဲ အရောင်စုံ
ရှိတာပဲ

မွေးမတော်
အပြာရောင်မဟုတ်ဘူး
အဖြူရောင်မဟုတ်ဘူး
အဖြူရောင်ပဲ...

သွေးတွေဟာ ဘာကြောင့် အပြာရောင်မဖြစ်ဘဲနဲ့ အနီရောင်ဖြစ်နေရသလဲ

ကလေးတို့ဟာ ဘာကြောင့် သွေးတွေဟာ အနီရောင်ပဲ ဖြစ်နေရသလဲ၊ အဝါရောင်၊ အစိမ်းရောင်၊ အပြာရောင်တွေ ဘာကြောင့် မဖြစ်သလဲ ဆိုတာကို မေးတတ်ကြပါတယ်။

ဒီမေးခွန်းရဲ့ အဖြေကို medical doctor တစ်ဦးဖြစ်သူ Dr Christian Jessan က ဖြေကြားပေးထားတာပါ။ ကြည့်ကြရအောင်ပါ။

ကလေးတို့ရေ....

ပုံပြင်စာအုပ်တွေထဲမှာတော့ နန်းတော်ထဲက ဘုရင်ကြီးတွေ၊ ဘုရင်မကြီးတွေရဲ့ သွေးတွေဟာ ကလေးတို့လို အနီရောင် မဟုတ်ဘဲနဲ့ အပြာရောင်ဖြစ်နေကြတာကို တွေ့ကြရမှာပေါ့။ ကြောက်စရာကြီးနော်။ ဒါပေမဲ့ သွေးက အနီရောင် မဟုတ်ဘဲနဲ့ အပြာရောင်ဖြစ်နေတာဟာ ပုံပြင်ထဲမှာမို့လို့ပဲ။ အပြင်မှာတော့ သွေးတွေ အကုန်လုံးဟာ ဘယ်သွေးမဆို အနီရောင်တွေ ချည်းပဲလေ။

ဒါပေမဲ့ အရေပြားအောက်က သွေးကြောလေးတွေကိုတော့ စိမ်းနေတာကို ကလေးတို့ တွေ့ကြရတယ်မဟုတ်လား။ အဲဒီအခါမျိုးမှာတော့ ကလေးတို့ စိတ်ထဲမှာ သွေးဟာ အစိမ်းရောင်များလားလို့ ထင်တတ်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ချော်လဲလို့ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ လက်မှာ ဓားရှာသွားလို့ပဲဖြစ်ဖြစ် သွေးထွက်လာတဲ့အခါမှာတော့ သွေးက နီရဲနေပြန်ရော။ ဒီလောက်နီတဲ့ သွေးတွေဟာ အပြင်က ကြည့်တော့ ဘာကြောင့် စိမ်းနေရတာလဲလို့ ကလေးတို့ တွေးမိကြမှာပဲ။ လူကြီးတွေကို မေးလည်း မေးမိကြမှာပဲ။ ဘာကြောင့် စိမ်းနေရသလဲဆိုတော့ ကလေးတို့ရဲ့ သွေးကြောလေးတွေဟာ

ကလေးတို့ ပေးတတ်တဲ့ ရှာရှာဖွေဖွေမေးခွန်းတွေ

အရေပြားနဲ့ ကပ်နေတာကိုး။ အရေပြားဆိုတာမျိုးက မှန်လိုမျိုး အလင်းတောက်
လျှောက်ပေါက်နိုင်တဲ့ဟာ မဟုတ်ဘူးလေ။ မှန်ဗီရိုထဲမှာ ထည့်ထားတဲ့ အရာဆို
ရင်တော့ အနီရောင်ဆိုအနီရောင်အတိုင်း၊ အစိမ်းရောင်ဆိုရင် အစိမ်းရောင်အတိုင်း
ကလေးတို့ မြင်ကြရတာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ အရေပြားကိုတော့ အလင်းကောင်းကောင်း
မဖောက်နိုင်တာမို့ မှန်လိုမျိုး အရှိတိုင်း မမြင်ရဘူး။ အလင်းပေါက်နိုင်တဲ့ သူ
အတိုင်းတာလောက်ရဲ့ အရောင်အတိုင်းသာ ကလေးတို့ မြင်ကြရတယ်။ ဒါကြောင့်
မို့ ကလေးတို့ အရေပြားအောက်က သွေးကြောလေးတွေကို စိမ်းနေတယ်လို့
ထင်ကြရတာပဲ။

သွေး ဘာကြောင့်နီသလဲ

ဘာကြောင့် သွေးဟာ အနီရောင်ဖြစ်နေသလဲဆိုတော့ ကလေးတို့ သွေးထဲမှာ အင်မတန်အရေးကြီးတဲ့ ဟေမိုကလိုဗင်လို့ခေါ်တဲ့ ဓာတ်တစ်မျိုးပါတယ်ကွဲ့။ အဲဒီ ဟေမိုကလိုဗင်တွေဟာ ကလေးတို့ရဲ့ အဆုတ်ထဲမှာရှိနေတဲ့ အောက်ဆီဂျင်ကို သူက ယူလာပြီးတော့ ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံးကို ပို့ပေးတယ်လေ။ အောက်ဆီဂျင်ဟာ ကလေးတို့ လှုပ်ရှားပြေးလွှားပြီးတော့ သွားနိုင်လာနိုင်အောင်လို့ အင်အားတွေ ပေးနေတဲ့ အရာပေါ့။

သွေးဟာ ဘယ်တော့မှ မပြာဘူးလို့ဆိုပေမယ့် ဟေမိုကလိုဗင်ဟာ နည်းနည်း လေးတော့ သွေးတွေကို အရောင်ပြောင်းပေးနိုင်တယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့... ကလေးတို့ရဲ့ ကိုယ်ခန္ဓာထဲမှာ အောက်ဆီဂျင်တွေ များနေမယ်ဆိုရင်ဖြင့် သွေး အရောင်ဟာ သိပ်လှတဲ့ အနီရောင်တောက်တောက်လေးတွေ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကလေးတို့ ပြေးလွှားဆော့ကစားကြလို့ အဆုတ်ကနေ အောက်ဆီဂျင် တွေကို အများကြီးလွှတ်ထုတ်ပေးရတဲ့ အခါမျိုးမှာတော့ သွေးရဲ့အရောင်ဟာ အနီ ရောင်ရင့်ရင့်ညိုညိုတွေ ဖြစ်သွားတတ်ကြတယ်။

ကဲ... ဒါဆိုရင်ဖြင့်ကလေးတို့မေးတဲ့ သွေးတွေ ဘာကြောင့်မပြာရသလဲဆိုတဲ့ အဖြေကို ကလေးတို့ သိကြပြီနော်။

 ...ဘာလျှောက်
 တို့ကို

မြေပေ
 မြေလျှပ်သွားတက်
 မြေတိုက်တယ်လို့
 မြေတယ်

၂၃၂

လေ ဘာကြောင့်တိုက်လဲ

ကလေးများကို မွေးရာပါ သိပ္ပံပညာရှင်များလို ခေါ်ကြပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့ လဲဆိုတော့ သူတို့တစ်တွေဟာ ဘာကိုမှ အမူမဲ့ အမှတ်မဲ့ မနေတတ်ကြပါဘူး။ သူတို့ အနားကဝန်းကျင် ကမ္ဘာကို အမြဲပဲ စူးစမ်းလေ့လာနေကြတာပါ။ ဘာကြောင့် လဲ... ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းတွေက သူတို့ခေါင်းထဲမှာ အမြဲ ရှိနေပါတယ်။ ကျွန်မတို့ လူကြီးတွေ မတွေးမိတဲ့၊ မစဉ်းစားမိတဲ့ မေးခွန်းမျိုးတွေကို သူတို့လေးတွေ ဆီကနေကြားရတဲ့အခါမှာတော့ လူကြီးများ အလန့်တကြား ဖြစ်တတ်ကြပါတယ်။

ကလေးတို့မေးတတ်တဲ့ မေးခွန်းတစ်ခုကတော့ လေတွေဘာကြောင့် တိုက်လဲ ဆိုတဲ့ မေးခွန်းပါ။ ကျွန်မရဲ့ ခြောက်နှစ်အရွယ် သားလေးလည်း ဒီမေးခွန်းကို မေးပါတယ်။ လေတိုက်လို့ သစ်ပင်တွေ လှုပ်တာလား၊ သစ်ပင်တွေလှုပ်လို့ လေ တိုက်တာလား။ လေတွေက ဘာကြောင့်တိုက်ရတာလဲ။ စသဖြင့် မေးတတ်ကြ ပါတယ်။ လေတွေဘာကြောင့် တိုက်လဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းကို ကျွန်မတို့လူကြီးတွေ ဘယ်တုန်းကမှ မစဉ်းစားခဲ့ဘူးပါဘူး။

ဒါပေမဲ့ ကလေးတွေကတော့ စဉ်းစားမိကြပါတယ်။ တကယ်တော့ ဒါဟာ သိပ္ပံသဘောတရားအရ ဖြေရမယ့်မေးခွန်းမျိုးပါ။ အဲဒီလိုမျိုးကလေးက မေးတဲ့ အခါမျိုးမှာ လူကြီးက လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ ပါးစပ်ထဲတွေက ရာဖြေလိုက်တာမျိုး၊ ဘာတွေလာမေးနေတာလဲ လေပဲတိုက်ချင်လို့ တိုက်တာပေါ့ ဆိုပြီးတော့ အော် ငေါက်လွှတ်တာမျိုးတွေ မလုပ်ရပါဘူး။ ကလေးမေးတာကို ကိုယ်မသိခဲ့ရင် မသိ ကြောင်း ရိုးသားစွာပြောပြပါ။ ပြီးရင် ကလေးမေးတဲ့ မေးခွန်းကို ကလေးနဲ့အတူတူ ရှာဖွေရပါမယ်။ ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများမှာတော့ အင်တာနက်တို့၊ စာကြည့်တိုက် တို့က နေ အလွယ်တကူ ရှာဖွေလို့လွယ်ပေမယ့် ကျွန်မတို့ဆီမှာတော့ အဲဒီလောက် မလွယ် ကူလှသေးပါဘူး။ အထူးသဖြင့် အင်္ဂလိပ်စာအားနည်းသူမိဘများအတွက် ပိုပြီး တော့ ခက်နေပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ Big Questions from little People

စာအုပ်ထဲက ကလေးတို့ မေးထားတဲ့ မေးခွန်းတွေကို ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ပညာရှင်များက ဖြေကြားထားတာလေးတွေကို ကျွန်မ ဆီလျော်အောင် ဘာသာပြန်ပေးထားပါတယ်။ ပေါက်ပေါက်ရှာရှာမေးတတ်တဲ့ ကလေးတို့ရဲ့ မေးခွန်းများ ကြောင့် ဘာဖြေရမှန်းမသိအောင်လို့ စိတ်ရှုပ်နေသူ မိဘများအတွက် အနည်းငယ်တော့ဖြင့် အထောက်အကူဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ထင်မြင်ယူဆမိပါတယ်။ ဖတ်ကြည့်ပါဦး။

ကလေးတို့ရေ... ကလေးတို့အနားမှာရှိနေတဲ့ လေတွေ ဘာကြောင့်တိုက်လဲ ဆိုတာကို ကလေးတို့ သိချင်ကြလား။

လေတိုက်တယ်ဆိုတာဟာ လေတွေ တစ်နေရာကနေ တစ်နေရာကို ရွေ့လျားသွားလာကြတာကို လေတိုက်တယ်လို့ ခေါ်တာကွဲ့။

ဟော... ကလေးတို့ အံ့ဩသွားကြပြီလား။ ဟုတ်တယ်ကွဲ့။

လေတိုက်အောင်လို့ လုပ်နေတဲ့ တကယ့် တရားခံအစစ်ကြီးက ဘယ်သူလဲဆိုဘာ့ ကလေးတို့ကို အလင်းရောင်တွေပေးနေတဲ့ နေမင်းကြီးပါပဲ။ နေမင်းကြီးက ဘို့ကမ္ဘာကို အနွေးဓာတ် (အပူဓာတ်တွေ)ရအောင်လို့ နေတွေသာပေးတယ်။ အပူတွေ လွှတ်ပေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ နေကနေ လွှတ်ပေးလိုက်တဲ့ အပူက တို့ကမ္ဘာဆီကို ရောက်တဲ့အခါမှာတော့ နေအပူကို တို့တစ်ကမ္ဘာလုံးက ညီညီမျှမျှ ရကြတာမဟုတ်ဘူး။ တချို့နေရာမှာတော့ နေရဲ့အပူကို တခြားနေရာများထက် အများဆုံးရကြပြီးတော့၊ တချို့နေရာတွေမှာတော့ နေရဲ့အပူကို နည်းနည်းလေးပဲ ရကြတယ်။

ကမ္ဘာလုံးကြီးရဲ့ အလယ်ခေါင် ခါးပတ်လိုနေရာ (အီကွေတာ)မှာတော့ နေရဲ့အပူချိန်ကို အများဆုံးရတယ်လေ။ ဒါကြောင့် အဲဒီနေရာတစ်ဝိုက်မှာ တောတွေ၊ သဲကန္တာရတွေ၊ အပူပိုင်းကျွန်းတွေကို အများဆုံးတွေ့ရတာပေါ့။

နေရဲ့အပူကို အနည်းဆုံးရတာတော့ ဘယ်နေရာလဲဆိုတော့ ကမ္ဘာကြီးရဲ့ မြောက်ဘက်နဲ့ တောင်ဘက်က ထိပ်ဖျားတွေပါပဲ။ ဒီထိပ်ဖျားတွေကို မြောက်ဝန်ရိုးစွန်းနဲ့ တောင်ဝန်ရိုးစွန်းလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီနေရာတွေမှာတော့ နေရောင်ကို နည်းနည်းလေးပဲ ရကြတယ်ကွဲ့။ ဒါကြောင့်မို့ အဲဒီနေရာတွေဟာ အမြဲပဲ ရေတွေနဲ့ ခဲနေတာပေါ့။ အဲဒီနေရာမှာ အမွှေးတွေ အထူကြီးနဲ့ ရေခဲဝက်ဝံတွေ၊ ပင်ပွင့်ကိုတွေ့ကြရတယ် ကလေးတို့ရဲ့။

ကဲ... လေဘယ်လို တိုက်တယ်ဆိုတာကို ကလေးတို့ကို ဆက်ပြောပြမယ်နော်။

ကလေးတို့ မေးတတ်တဲ့ ရှာရှာဖွေဖွေမေးခွန်းတွေ

လေက ပူလာတဲ့အခါမှာ အပေါ်ကို လေက မြောက်တက်သွားတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာပဲ အပေါ်ကိုမြောက်တက်သွားလို့ လွတ်သွားတဲ့ လေရဲ့နေရာမှာ အေးနေလို့ အပေါ်ကို မတက်နိုင်တဲ့ လေတွေက သူ့နေရာမှာ အစားဝင်ပါရော။ အဲဒီလို လေက အစားဝင်တော့ လေတွေ ရွေ့လျားသွားတာပေါ့ကွယ်။ လေတွေ ရွေ့လျားသွားတာကိုပဲ လေတိုက်တယ်လို့ ခေါ်တာပဲ။ ပူတဲ့လေတွေ မြန်မြန်ရွေ့လျားပြီး အပေါ်ကို တက်တဲ့အခါမှာ အေးတဲ့လေတွေကလည်း မြန်မြန်ပဲ ရွေ့လျားပြီးတော့ သူ့နေရာမှာ အစားဝင်တယ်။ ဒီလိုနည်းနဲ့ မုန်တိုင်းတွေ ဖြစ်လာကြတာပဲ။

လေညှင်းလေး ဖြည်းဖြည်းလေးတိုက်တယ်ဆိုတာကတော့ ပူတဲ့လေလေးတွေ ဖြည်းဖြည်းပဲ အပေါ်ကို မြောက်တတ်တဲ့အခါမှာ အေးတဲ့လေတွေက ဖြည်းဖြည်းပဲ သူ့နေရာကို အစားထိုးဝင်လာကြတာပဲ။ ဒါကြောင့် လေကလည်း ဖြည်းဖြည်းပဲ ရွေ့လျားတော့ လေညှင်းလေး ဖြည်းဖြည်းလေးတိုက်တယ်လို့ ကလေးတို့ ခံစားကြရတာပေါ့။

ကလေးတို့သာ မမြင်ရတာ ကလေးတို့ရဲ့ အနားမှာ လေတွေက အပြည့်ရှိနေကြတာကိုး။ လေပူတွေ၊ လေအေးတွေက တစ်ချိန်လုံးရောနေကြတာ။ ဒါကြောင့်မို့ လေပူတွေက အပေါ်ကို မြောက်တတ်သွားလိုက်၊ လေအေးတွေက အစားဝင်လိုက်နဲ့ အမြဲဖြစ်နေကြတာပဲ။ ဒီအကြောင်းကြောင့်ပဲ ရာသီဥတုဆိုတာတွေက ပေါ်လာကြရတာကိုး။

ညဘက်မှာတော့ နေရောင်လည်း မရပါဘဲနဲ့ လေလည်း မပူရပါဘဲနဲ့ ဘာကြောင့် လေတိုက်ရသလဲလို့ ကလေးတို့က ထပ်မေးကြပြန်တယ်နော်။ အင်း... ရှာရှာဖွေဖွေ မေးလည်းမေးတတ်တဲ့ ကလေးတွေပဲ။

ဒီလိုကွဲ... ညဘက်မှာ ကလေးတို့ ဆီမှာသာ မှောင်နေတာ၊ ကမ္ဘာတစ်ဘက်ခြမ်းမှာတော့ မှောင်မှ မမှောင်ဘဲကိုး။ ကလေးတို့ ဆီမှာ ညဖြစ်တဲ့အချိန်မှာ ကမ္ဘာတစ်ဖက်ခြမ်းမှာတော့ နေ့ဖြစ်နေတာကိုး။ ဒါကြောင့်မို့ နေရောင်ဟာ ကမ္ဘာကြီးကို အမြဲတမ်းကျနေသလိုပဲ လေဟာလည်း ကမ္ဘာကြီးမှာအမြဲပဲတိုက်နေကြတာပေါ့။ ကဲ...ဒီလောက်ဆို လေဘာကြောင့်တိုက်သလဲဆိုတာကို ကလေးတို့ သဘောပေါက်လောက်ပြီနော်။

တိရစ္ဆာန်တွေက လူတွေလို ဘာဖြစ်လို့ စကားမပြောနိုင်ရတာလဲ

ဒီမေးခွန်းကို ကြည့်ရင်ဖြင့် လူကြီးတွေ အနေနဲ့ကတော့ ကလေးတွေဟာ ရယ်စရာကောင်းတဲ့ မေးခွန်း၊ ရှာရှာဖွေဖွေမေးတတ်တဲ့ မေးခွန်းကို မေးတယ်ရယ် လို့ ထင်မှာပါပဲ။ အမှန်တော့ ရယ်စရာမဟုတ်ပါဘူး။ ကလေးတွေ မေးတတ်သလိုပဲ... ဘာသာဗေဒသိပ္ပံပညာရှင်ကြီးများကလည်း ကလေးတွေလိုပဲ ဒီမေးခွန်းကို မေးခဲ့ကြဖူးတယ်။ စူးစမ်းလေ့လာခဲ့ကြဖူးတယ်။ ဒီကမ္ဘာမှာ လူ့အများ အံ့ဩရလောက်တဲ့ သိပ္ပံပညာရပ်တွေ၊ စက်ပစ္စည်းတွေ၊ အံ့ဩစရာ သိပ္ပံပစ္စည်း အဆန်းအပြားတွေ ထွက်ပေါ်လာရခြင်းဟာ တကယ်တော့ ဒီလို ရှာရှာဖွေဖွေမေးခွန်းတွေကို မေးခဲ့ကြ၊ စူးစမ်းလေ့လာခဲ့ကြလို့ပါပဲ။ ဒီမေးခွန်းရဲ့ အဖြေကို ဘာသာဗေဒပညာရှင်လည်းဖြစ်၊ တွေးခေါ်ပညာရှင်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်သူ Noam Chomsky က ဖြေကြားပေးထားပါတယ်။

ကလေးတို့ရေ.....

ကလေးတို့ကတော့ စကားတွေပြောကြပြီးတော့ ကလေးတို့အနားမှာ နေနေကြတဲ့ ခွေးတို့၊ ကြောင်လေးတို့တွေက ဘာကြောင့် စကားတွေ မပြောရသလဲ ဆိုတာကို ကလေးတို့ သိချင်ကြတယ်နော်။ ကလေးတို့ရဲ့အချစ်တော် ကြောင်ကလေးကို လူစကား သင်ပေးရင်ရော ရသလားရယ်လို့ ကလေးတို့ သိချင်ကြတယ်။ ဟုတ်တာပေါ့... တကယ်လို့သာ ကြောင်လေးသာ လူစကားတတ်လို့ ယူစကားပြောတတ်မယ်ဆိုရင်ဖြင့် တညောင်ညောင်နဲ့ အော်နေတဲ့ ကြောင်လေးဟာ

ကလေးတို့အနားမှာလာပြီး စကားတွေ အများကြီးပြောမှာပဲ။ ဒါဆိုရင်ဖြင့် ပျော်စရာ သိပ်ကောင်းမှာပဲလို့ ကလေးတို့ တွေးမိကြမှာပဲ။

တကယ်တော့ ကြောင်လေးတွေဟာ ကြောင်လေးတွေ အချင်းချင်း၊ ပျားလေး တွေ၊ မျောက်လေးတွေဟာလည်း ပျားလေး၊ မျောက်လေးအချင်းချင်း သူတို့ နား လည်တဲ့စကားနဲ့ သူတို့အချင်းချင်းပြောဆိုတတ်ကြတယ်။ လူတွေလိုမျိုး အမြဲတမ်း အသံထွက်ပြီးတော့ စကားပြောတာတော့ မဟုတ်ဘူးပေါ့။ အသံအမျိုးမျိုးနဲ့ အော်တာ၊ အမြီးလေးတွေ လှုပ်ပြတာ၊ အနံ့ပေးတာ စတဲ့နည်းတွေ အမျိုးမျိုးနဲ့လည်း သူတို့အချင်းချင်း ဆက်သွယ်ကြတာကွဲ့။ တိရစ္ဆာန်တစ်ကောင်ဟာ တခြား တိရစ္ဆာန်တစ်ကောင်ရဲ့ အသံကို အတုလုပ်ပြီးတော့ မအော်တတ်ဘူး။ ဥပမာ ကျီး ကန်းက အာအာအာလို့ပဲ အော်တတ်တယ်။ နွားကြီးအော်သလိုမျိုး ဘွတ်အဲ ဘွတ်အဲလို့ မအော်တတ်ဘူးကွဲ့။ ဒါပေမဲ့ လူတွေထဲမှာ တချို့လူတွေကတော့ တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့ အသံကို အတုလုပ်ပြီးတော့ အော်တတ်ကြတယ်။ တချို့လူတွေဆို ငှက်လေးအသံကို အတုလုပ်ပြီးတော့ တခြားငှက်လေးတွေ သူ့ဆီလာအောင်လို့ လုပ်တတ်ကြတယ်လေ။

ပျားလေးတွေဟာ တခြားပျားလေးတွေကို ပန်းတွေ ဘယ်နားမှာ ရှိတယ်။ ဘယ်လို သွားရတယ်။ ဘယ်လောက်ဝေးတယ်ဆိုတာကို တစ်ကောင်ကနေ တစ်ကောင်သိအောင်လို့ ပြောတတ်ကြတယ်။ ဘယ်လို ပြောပြသလဲဆိုတော့ ပျား လေးတွေဟာ တောင်ပံလေးကို ဖြန့်လို့လေထဲမှာ အမျိုးမျိုးကလိုက်၊ ခုန်လိုက် လုပ်ရင်းနဲ့ တခြားပျားတွေကို သတင်းပို့တတ်ကြတယ်လို့ဆိုတယ်။ သူတို့က တာဟာ သိပ်ရှုပ်ထွေးလွန်းလို့ လူက အတုခိုးပြီးတော့ လိုက်မလုပ်နိုင်ကြဘူး။ မျောက်တွေကတော့ ဗိုက်ဆာရင်ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ သူ့အနားကို လူစိမ်းတွေ ရောက်လာလို့ သူတို့အန္တရာယ်ရှိတယ်လို့ ထင်ရင်ပဲဖြစ်ဖြစ် စူးစူးဝါးဝါး အော်တတ်ကြပြန်ရော။ တခြားတိရစ္ဆာန်တွေလည်း ပျားလေးတွေ၊ မျောက်လေးတွေလိုပဲ အမျိုးမျိုးနည်းနဲ့ သူတို့ အချင်းချင်းဆက်သွယ်ပြောဆိုတတ်ကြတယ်ကွဲ့။

ဒါပေမဲ့ ကလေးတို့ အန်တီတို့လိုမျိုး လူတွေရဲ့ ဘာသာစကားကတော့ တိရစ္ဆာန်တွေနဲ့ သိပ်ကိုမှ ကွာခြားတယ်။ တိရစ္ဆာန်တွေက အချင်းချင်းပြောဆို တတ်ကြတယ် ဆိုပေမယ့် သူတို့ပြောဆိုနိုင်တာဟာ နည်းနည်းပဲ ရှိတယ်။ သူတို့

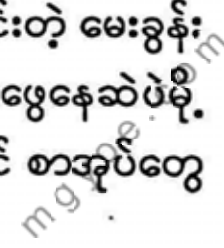
ဟာ သူတို့ပြောချင်တာကို အသစ်တီထွင်ပြီးတော့ မပြောနိုင်ကြဘူး။ ဒါပေမဲ့ လူတွေမှာတော့ ဘာသာစကားကို အသစ်တီထွင်နိုင်စွမ်းရှိတယ်။ ဒါကြောင့်မို့လည်း စကားလိမ်တွေ၊ ဗန်းစကားတွေ ပေါ်လာတာပေါ့။ လူတွေဟာ ဘာသာစကားကို ဝေါဟာရကြွယ်ကြွယ်နဲ့ ကြွယ်ကြွယ်ဝဝ သုံးနိုင်တယ်။ ပြီးတော့ လိုအပ် ရင်လည်း တစ်ချိန်လုံး စကားတွေ ပြောဆိုနေနိုင်တယ်လေ။

တိရစ္ဆာန်နဲ့ လူတွေရော ဆက်သွယ်စကားပြောဆိုနိုင်ကြလားဆိုတော့ နည်းနည်းတော့ ရတယ်လို့ပဲ ပြောရမှာပဲ။ ဥပမာ ခွေးလေးတစ်ကောင်ကို ငယ်ငယ်ကတည်းက လေ့ကျင့်ပေးထားတယ်ဆိုပါတော့။ သခင်က ထိုင်လို့ ပြောလိုက်တာနဲ့ ခွေးက ထိုင်တယ်။ အဲဒီလိုပဲ ကြောင်လေး ဗိုက်ဆာရင် ညှောင်လို့အော်တဲ့ အသံကို သခင်က နားလည်နေပါတယ်။ ကြောင်လေးမို့မို့လို့ခေါ်ရင် ကြောင်လေးက လူပေါ်ကို ပြေးလာထိုင်ပါတယ်။ ရုတ်တရက်ကြည့်မယ်ဆိုရင်ဖြင့် လူရဲ့ စကားကို တိရစ္ဆာန်က နားလည်နေသလိုပါပဲ။

အမှန်တော့ တိရစ္ဆာန်တွေဟာ လူတွေရဲ့စကားကို တကယ်နားလည်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ တခြားအန္တရာယ်ရှိတဲ့ အသံတွေကို သူတို့ သိနေကြသလိုပဲ မကြာမကြာ လေ့ကျင့်ပေးထားတဲ့အတွက် အသံကို သိနေတာပါ။ ကြက်တူရွေးလေးတွေ၊ သာလိကာလေးတွေ စကားပြောတာလည်း ထို့အတူပါပဲ။ စကားရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို သူတို့ နားမလည်ကြဘူး။ စကားကို အသံတစ်ခုအနေနဲ့တုပြီး လိုက် ပြောတတ်တာပါပဲ။

တချို့သိပ္ပံပညာရှင်များကတော့ လူဝံများဟာ လူရဲ့ ဘာသာစကားကို အနည်းငယ်လောက်တော့ သင်လိုရနိုင်တယ်ရယ်လို့ ယုံကြည်ကြပါတယ်။ တချို့သိပ္ပံပညာရှင်များကတော့ ဒါဟာ သက်သက် စိတ်ကူးယဉ် ရူးနမ်းတာရယ်လို့ တွေးကြတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ လူဝံဟာ လူလိုမတွေးတတ်၊ မပြောတတ်ဘူး။ သူတို့တွေးတာပြောတာဟာ တကယ့်ကိုမှ လူနဲ့ဆန့်ကျင်ဘက်ပဲလို့ ယူဆကြပါတယ်။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီမေးခွန်းကတော့ သိပ်ကိုမှ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတဲ့ မေးခွန်းပါ။ သိပ္ပံပညာရှင်များကလည်း ဒီမေးခွန်းရဲ့ အဖြေကို ဆက်လက်ရှာဖွေနေဆဲပဲမို့။ ကလေးတို့ ဒီလောက်နဲ့ ကျေနပ်ကြတော့နော်။ ကလေးတို့ကြီးလာရင် စာအုပ်တွေ

ထဲမှာ ဒီမေးခွန်းရဲ့ အဖြေကို လိုက်ရှာဖွေကြည့်ကြ၊ စမ်းသပ်ကြည့်ကြဦးပေါ့။

တိရစ္ဆာန်နဲ့ လူတို့ အကြားဆက်သွယ်နေတဲ့ ဘာသာစကားတွေထဲမှာ တို့ မဖော်ထုတ်နိုင်သေးတဲ့၊ မသိသေးတဲ့ အရာတွေလည်း အများကြီး ရှိချင်ရှိနေဦး မှာလေ။

ကမ္ဘာကြီး ဘာကြောင့်ပူလာရသလဲ

ဒီမေးခွန်းရဲ့ အဖြေကိုတော့ အာကာသသိပ္ပံပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်သူ Dr Maggie Aderin-Pocock က ဖြေကြားပေးထားပါတယ်။

ကလေးတို့ရေ.....

နွေရာသီမှာ နေတအားပူတာ၊ ဆောင်းရာသီမှာတောင်မှ အနွေးထည်မဝတ် ရဘဲ နေလို့ရတာတွေကို ကလေးတို့ခံစားမိကြမှာပေါ့။ ဒါဟာ ကမ္ဘာကြီးပူလာလို့ ပါပဲ။ ကမ္ဘာကြီး ဘာကြောင့်ပူလာသလဲ၊ ကမ္ဘာကြီး ပူလာတာကို လူတွေ ဘာကြောင့် စိတ်ပူနေကြတာလဲဆိုတာကို ကလေးတို့ သိချင်ကြတယ်နော်။

ဒီလို... ကလေးတို့ရဲ့.... ကမ္ဘာကြီးဟာ ဟိုးအရင်ကထက်စာရင် သိပ်ကိုမှ ပူလာတယ်။ ဒီလိုပူလာတာကြောင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုတွေလည်း ဖြစ်လာ တယ်။ နွေရာသီမှာ ပူသင့်တာထက် အများကြီး ပိုပူတာတို့၊ မိုးတွင်းဆိုရင်လည်း မိုးခေါင်ချင်ရင်ခေါင်၊ မခေါင်ဘဲရွာမယ်ဆိုရင်လည်း ရေတွေကြီးတဲ့ အထိရွာနဲ့။ ရာသီတွေ မမှန်တော့ဘူး။ (အန်တီတို့ နိုင်ငံလိုမျိုး စိုက်ပျိုးရေးကို အဓိကထားရတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာ ဆိုရင်ဖြင့် ဒီလိုရာသီဥတု မမှန်တာဟာ စပါးစိုက်သူ၊ လယ်စိုက်သူ တို့ကို အင်မတန်မှ ဒုက္ခရောက်စေတယ်လေ။)

ဟိုး... ကမ္ဘာသမိုင်းကြောင်းကို ပြန်ကြည့်မယ်ဆိုရင်ဖြင့် ဒီလိုပဲ ကမ္ဘာမှာ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုတွေနဲ့ ကြုံခဲ့ဖူးတဲ့ အဖြစ်တွေ ရှိခဲ့ကြဖူးတယ်။ ဒီလို ကြုံခဲ့ဖူးတာရှိပေမယ့် ဘာကြောင့် အခုကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာတာကို သိပ်ကိုမှ စိတ်ပူ နေရဆိုတော့ ကမ္ဘာကြီးရဲ့ ရာသီဥတုအပြောင်းလဲနဲ့ ပူနွေးလာမှုဟာ ဟိုးအရင်ကနဲ့ မတူဘဲနဲ့ သိပ်ကိုမှ မြန်ဆန်လာတာကြောင့်ပဲပေါ့။ ပြီးတော့ ဟိုးအရင်ကလို သဘာဝရဲ့ ပရောဂကြောင့် ပြောင်းလဲလာတာ မဟုတ်ဘဲ အခု ကမ္ဘာကြီးပူနွေး လာတာဟာ လူတွေရဲ့ ပရောဂကြောင့်မို့ ပိုပြီးတော့ စိတ်ပူကြရတာပေါ့ကွယ်။

ဟိုးအရင်က တစ်နေရာရာကို သွားကြမယ်ဆိုရင် မြင်းလှည်းတို့၊ နွားလှည်းတို့ သုံးပြီးတော့ သွားကြရတယ်။ အခုတော့ ဘယ်သွားသွား ကားနဲ့ သွားနိုင်ကြပြီလေ။ ဒီလိုကားတွေ သုံးပြီးတော့ သွားလာကြတာမို့ ကားကထွက်တဲ့ ဓာတ်ငွေ့တွေက လေထုထဲကို ရောက်ကြတာပေါ့။ ဂတ်စ်မီးဖိုကထွက်တဲ့ ဓာတ်ငွေ့တွေ၊ ရေခဲသေတ္တာ၊ အဲကွန်းစတာတွေက ထွက်တဲ့ ဓာတ်ငွေ့တွေ ၊ စက်ရုံကြီးတွေ က ထွက်တဲ့ ဓာတ်ငွေ့တွေဟာ လေထုထဲကို ရောက်ကုန်ပါရော။ ဟော... စည်းမရှိ၊ ကမ်းမရှိနဲ့ သစ်ပင်တွေ ခုတ်ကြတာမို့ လေထုထဲက ညစ်ညမ်းတဲ့ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ် ဓာတ်ငွေ့ကို စုပ်ယူပေးနိုင်တဲ့ သစ်ပင်တွေ နည်းလာကြတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာစေတဲ့ အကြောင်းတွေပဲပေါ့ ကလေးတို့ရယ်။ ကမ္ဘာကြီး ပူနွေးလာတာဟာ တို့လို ကမ္ဘာပေါ်မှာနေတဲ့ လူတွေအတွက် အန္တရာယ်ကြီးတစ်ခုပဲ။ ဒီစကြဝဠာမှာ လူနေလို့ရတဲ့ ဂြိုဟ်ဆိုလို့ တို့ရဲ့ ကမ္ဘာဂြိုဟ်တစ်ခုပဲ ရှိသေးတာကိုး။ ဒါကြောင့် ကမ္ဘာကြီးမပျက်စီးအောင်လို့ စောင့်ရှောက်ဖို့အတွက် လူတိုင်းမှာ တာဝန် ရှိတယ်ကွဲ့။ ကမ္ဘာကြီးကို ထိန်းသိမ်းဖို့၊ စောင့်ရှောက်ဖို့အတွက် ကလေးတို့ တစ်ယောက်ချင်းစီလည်း လုပ်လို့ရပါတယ်။

ကမ္ဘာကြီးကို ဘယ်လိုကာကွယ်မလဲ

သုံးပြီးသား ပစ္စည်းလေးတွေကို လွှင့်မပစ်ဘဲ ပြန်သုံးပါ။

ကလေးတို့ရေ... ကလေးတို့သုံးပြီးတဲ့ ပစ္စည်းလေးတွေကို လွယ်လွယ် လွှင့်မပစ်ဘဲနဲ့ ပြန်ပြီးသုံးရမယ်။ အထူးသဖြင့် တစ်ခါသုံး ဝါးတူလိုမျိုး ပစ္စည်းတွေကို မသုံးဘဲနဲ့ ရှောင်ကြရမယ်။ စားသောက်ဆိုင်တွေမှာ တစ်ခါသုံး ဝါးတူလေးတွေ သုံးပြီးတော့ သုံးပြီးတာနဲ့ လွှင့်ပစ်ကြတာမျိုးတွေကို လုပ်ခြင်းဟာ ဝါးပင်တွေကို မျိုးပြုန်းအောင် လုပ်တာနဲ့ အတူတူပဲကွဲ့။ ဒါကြောင့် ဝါးတူလေးတွေ သုံးမယ့် အစား ကိုယ့်ရဲ့အိတ်ထဲမှာ တူလေးတစ်စုံကို အမြဲတမ်းဆောင်ထားရင် ထား၊ ဒါမှ မဟုတ်ခွန်းတို့၊ ခရင်းတို့ကို သုံးသင့်တယ်ကွဲ့။

စွမ်းအင်ကို ခြွေတာပါ

ဒါကလည်း ကလေးတို့လုပ်လို့ရတဲ့ အလုပ်ပါပဲ။ မီးတွေကို ဖွင့်ပြီးရင် ပြန်ပိတ်

တာမျိုး၊ ပန်ကာဖွင့်ပြီးရင် ပြန်ပိတ်တာမျိုးပေါ့။ တီဗီတို့၊ ကွန်ပျူတာတို့ကို မကြည့်ဘဲနဲ့ မဖွင့်ထားရဘူး။ အဲဒီလို ခြွေတာမယ်ဆိုရင်ဖြင့် ကလေးတို့လည်း မိတာခငွေကြေး ချွေတာရာရောက်သလို၊ စွမ်းအင်ကိုလည်းခြွေတာရာ ရောက်စေတာပေါ့။

ဒီလို တစ်ဦးချင်း တစ်ယောက်ချင်းကသာ ကမ္ဘာကြီး မပူနွေးလာအောင်လို့ သတိထားပြီး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ကြမယ်ဆိုရင်ဖြင့် ကမ္ဘာကြီး ပူနွေးတဲ့ အန္တရာယ်ကနေ တို့တစ်တွေ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သွားနိုင်ကြမှာပဲ။ ကဲ... ကလေးတို့မေးတဲ့ ကမ္ဘာကြီး ဘာကြောင့် ပူနွေးလာရသလဲ။ မပူလာအောင်လို့ ဘယ်လို လုပ်ရမလဲဆိုတဲ့ အဖြေကို ဖြေပြီးပြီနော်။ ကလေးတို့လည်း သူငယ်ချင်းတွေကို ကမ္ဘာကြီး မပူအောင်လို့ ဘယ်လိုလုပ်ရမယ်ဆိုတာ ပြန်ပြီးပြောပြရင်းနဲ့ ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာတဲ့ အန္တရာယ်က လွတ်အောင် ဝိုင်းဝန်းစောင့်ရှောက်ကြပါဦး။

မျောက်လေးတွေက ဘာဖြစ်လို့ ငှက်ပျောသီး စားကြတာလဲ

ကလေးများဟာ အကောင်လေးတွေ၊ တိရစ္ဆာန်လေးတွေကို သိပ်ကိုမှ စိတ်ဝင် စားကြပါတယ်။ သူတို့ မကြာမကြာမေးတတ်တဲ့ မေးခွန်းကတော့ မျောက်လေးတွေ ဘာကြောင့် ငှက်ပျောသီးစားကြတာလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းပါ။ ဒီမေးခွန်းရဲ့ အဖြေကို တော့ ZSL London Zoo က Zookeeper တစ်ဦးဖြစ်သူ Daniel Simmonds က ဖြေကြားပေးထားပါတယ်။

ကလေးတို့ရေ...

တကယ်တော့ မျောက်လေးတွေဟာ ငှက်ပျောသီးတစ်မျိုးတည်းပဲ စားတာ မဟုတ်ပါဘူး။ သူတို့ဟာ အစားတွေကို တော်တော်စုံအောင် စားတတ်ကျတဲ့ ကောင် တွေပါ။ အသီး၊ အရွက်၊ အစေ့၊ ဟင်းရွက်တွေအပြင် အင်းဆက်လေးတွေတောင်မှ စားတတ်ကြတယ်။ (ရန်ကုန်တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်က မျောက်လေးတွေဆိုရင် ကလေးတို့ စားတဲ့ ဂျယ်ရီတောင်မှ စားတတ်နေကြပြီလေ)

ဒါပေမဲ့ သူတို့ဟာ ငှက်ပျောသီးကိုတော့ သိပ်ကြိုက်ကြတယ်ကွ။ ဘာလို့ လဲဆိုတော့ ငှက်ပျောသီးက ချိုလည်းချို၊ အရသာလည်း ရှိတာကိုး။ ကလေးတို့ ချိုတဲ့ အစားတွေကို ကြိုက်ကြသလိုပဲ၊ မျောက်လေးတွေကလည်း ချိုတဲ့ ငှက်ပျော သီးလေးတွေကို ကြိုက်ကြတယ်လေ။

ငှက်ပျောသီးကို သူတို့ ကြိုက်ကြရတဲ့ နောက်တစ်ခု အကြောင်းရင်းက ဘာလဲ ဆိုတော့ ငှက်ပျောသီးက စားရအင်မတန်လွယ်လို့ပဲ။ သူတို့လက်ထဲကို ငှက်ပျော

သီးရောက်ပြီဆိုတာနဲ့ တခြားအကောင်တွေ မလုခင် ပါးစပ်ထဲကို မြန်မြန်ထည့် ပြီးတော့ စားနိုင်တယ်လေ။ မျောက်လေးတွေဟာ တစ်ကောင်အစာကို တစ်ကောင် က လုလုပြီး စားတတ်ကြတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ တစ်ကောင်က တစ်ကောင်လက်ထဲ က မလုခင် အစားကို အမြန်စားကြရတဲ့အခါမျိုးမှာ ငှက်ပျောသီးကတော့ ပျော့ပျော့ လေးနဲ့ စားရတာလည်း မြန်တာမို့ပါးစပ်ထဲကို မြန်မြန်ပစ်ထည့်ပြီးတော့ စားနိုင် တယ်လေ။

ငှက်ပျောသီးကို စားကြတဲ့အခါမှာလည်း တစ်ကောင်နဲ့တစ်ကောင် စားပုံချင်း မတူကြဘူး ကလေးတို့ရဲ့။ အစားလောဘကြီးတဲ့ မျောက်တွေက ငှက်ပျောသီးကို စားတဲ့အခါမှာ အခွံမနှာပဲနဲ့ အခွံပါ အကုန်လုံး ပါးစပ်ထဲပစ်ထည့် စားကြတယ်။ တချို့မျောက်တွေကတော့ အခွံခွာပြီး၊ အထဲက အသားပျော့ပျော့ချိုချိုလေးကို စားကြတယ်။ တချို့မျောက်တွေက အခွံခွာတာတော်တယ်။ တချို့ကတော့ မတော် ဘူး။ အခွံကို မခွာဘဲနဲ့ အထဲက အသားကို ညှစ်ထုတ်ပြီးတော့ စားတတ်ကြတယ်။

မျောက်လေးတွေ ဆိုတာက ခုန်ရ၊ ပေါက်ရ၊ တွယ်တတ်ရ၊ ပြေးရ၊ လွှားရ၊ သစ်ပင်တွေ တစ်ပင်နဲ့တစ်ပင် လွဲလွဲပြီးတော့ ကူးရနဲ့မို့ ခွန်အားသိပ်လိုတယ်။ ငှက်ပျောသီးကတော့ ချိုချိုလေးမို့ သကြားဓာတ်ကနေ သူတို့လိုတဲ့ခွန်အားကို မြန်မြန်ပဲပြန်ပြီးတော့ ပြည့်စေတယ်လေ။ ဒါကြောင့်မို့ မျောက်လေးတွေအတွက် ငှက်ပျောသီးဟာ အစာလည်း ဖြစ်သလို၊ ဆေးလည်း ဖြစ်တယ်ကွဲ့။

တိရစ္ဆာန်တွေထက်
ဘယ်တိရစ္ဆာန်က

အကြီးဆုံးလဲ

NS

တိရစ္ဆာန်တွေထဲမှာ ဘယ်တိရစ္ဆာန်က အင်အားအကြီးဆုံးလဲ

ကလေးတို့ရေ... ဒီမေးခွန်းကတော့ တော်တော်လေးကိုမှ ဖြေရခက်တဲ့ မေးခွန်းမျိုးပဲကွဲ့။ တိရစ္ဆာန်တွေထဲမှာ ဘယ်တိရစ္ဆာန် အင်အားကြီးသလဲလို့ မေးတာကို အကြမ်းဖျင်းဖြေရရင်ဖြင့် ဆင်လို့ပဲ ဆိုရမှာပါ။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ အာရှတိုက်က အာရှဆင်တွေဆိုရင် သူတို့ရဲ့ နှာမောင်းနဲ့သုံးရာ ကီလိုဂရမ်လောက်ကို မနိုင်ကြတာကိုး။ သစ်လုံးတွေကို ကြိုးနဲ့ ဆွဲမယ်ဆိုရင်လည်း ငါးရာကီလိုဂရမ်လောက် မနိုင်ကြတယ်။ ငါးရာကီလိုဂရမ်ဆိုတာဟာ အိမ်စီးကားလေးတွေရဲ့ အလေးချိန်တစ်ဝက်လောက်ရှိတယ် ကလေးတို့ရဲ့။

ဒါပေမဲ့ ဆင်တစ်ကောင် ဆွဲနိုင်တဲ့ အလေးချိန်ငါးရာကီလိုဂရမ်ဆိုတာကို ဆင်တစ်ကောင်ရဲ့ အလေးချိန်နဲ့ပြန်ပြီးတော့ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ကြရအောင်။ အဲဒီလို နှိုင်းယှဉ် ကြည့်မယ်ဆိုရင်တော့ ဆင်ဆွဲနိုင်တဲ့အလေးချိန်ပမာဏဟာ သူ့ကိုယ် အလေးချိန်နဲ့စာရင်တော့ ဘာမှမပြောပလောက်တဲ့ အလေးချိန်ပဲ။ တို့တွေ သကြားထုတ် ကိုးထုတ်လောက်ကို လက်လေးတစ်ဖက်နဲ့ အသာလေး သယ်သွားနိုင်သလောက်ပဲ ရှိတယ်။

ဘယ်လောက်ထိ အားထုတ်နိုင်သလဲဆိုတဲ့ ကြွက်သားတွေရဲ့ အင်အားကို တို့တွေ လေ့လာကြတဲ့အခါမှာ တို့ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့အလေးချိန်ကိုလည်း မေ့ထားလို့ မရဘူး။ ဆင်တွေက သူတို့ ခဏကိုယ် အလေးချိန်အောက်ကို လျှော့ပြီးပဲ

အလေးပင်တွေကို မနိုင်ကြတာ။ ဒါပေမဲ့ တို့လူတွေထဲက လူသန်ဆိုတဲ့ လူများက တော့ လူ့ခန္ဓာကိုယ်အလေးချိန်ထက်ပိုတဲ့ အလေးချိန်သုံးဆလောက်ကို မနိုင်ကြ တယ်။ ဒါဟာ ဂုဏ်ယူစရာတစ်ခုပဲ မဟုတ်လား။ ဒါပေမဲ့ လူနဲ့တိရစ္ဆာန်ကိုတော့ ယှဉ်လို့တော့ မရဘူးပေါ့ကွာ။

ကဲ... တိရစ္ဆာန်အချင်းချင်းပဲ ကြည့်ကြစို့။ ဂေါ်ရီလာ အထီးကောင်တွေဟာ သူတို့ ကိုယ်အလေးချိန်နဲ့တူတဲ့ အလေးချိန်ကို ဆယ်ကြိမ်လောက် မနိုင်ကြတယ် တဲ့။ ဒါပေမဲ့ တကယ့်အသန်မာဆုံးနဲ့ အားအရှိဆုံးကောင်တွေကတော့ ပိုးကောင် မွှားကောင်လေးတွေပါပဲလို့ပြောရင် ကလေးတို့ အံ့ဩသွားကြမလား။

ဟုတ်တယ် ကလေးတို့ရဲ့ သစ်ရွက်စားတဲ့ ပုရွက်ဆိတ်လေးတွေဟာ သူတို့ ကိုယ်လောက်ကြီးတဲ့ သစ်ရွက်အပိုင်းစလေးတွေကို အကြိမ်ငါးဆယ်လောက် မနိုင် ကြတယ်လေ။ မိုင်ကရီစကုပ်နဲ့ကြည့်မှ မြင်နိုင်ပြန်တော့ ပိုးမွှားဘတ်တီးရီးယားလေး တွေဟာလည်း ကမ္ဘာပေါ်မှာအား အရှိဆုံး သတ္တဝါတွေ ဖြစ်နိုင်တာပဲ မဟုတ်လား။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူတို့ကို ဘယ်လိုပစ္စည်းကိရိယာမျိုးနဲ့မှ မကြည့်၊ ယူကြည့် လို့မှ မရတာနော်။ ကဲ... မဟုတ်ဘူးလား။

လူတွေမှာ အသားရောင် အမျိုးမျိုး ဘာကြောင့် ဖြစ်နေရတာလဲ

ဒီမေးခွန်းကလည်း ကလေးတော်တော်များများ မေးတတ်ကြတဲ့ မေးခွန်းပါ။
ဖြူတဲ့လူက ဖြူ၊ ဝါတဲ့ သူက ဝါ၊ ညိုတဲ့ သူကညို၊ မည်းတဲ့သူက မည်းနဲ့မို့
ကလေးအများစု သိချင်ကြ၊ စိတ်ဝင်စားကြတဲ့ မေးခွန်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမေးခွန်းရဲ့
အဖြေကို သိပုံပညာရှင်လည်းဖြစ်၊ စာရေးဆရာ တစ်ဦးလည်းဖြစ်တဲ့ Carl
Zimmer က ဖြေပေးထားပါတယ်။

ကလေးတို့ရေ....

ဒီမေးခွန်းရဲ့ အဖြေကို မဖြေခင်မှာ ကလေးတို့ကို အရေပြားရဲ့ အရောင်
အကြောင်းကို အရင်ဆုံးရှင်းပြပေးမယ်နော်။ ကလေးတို့ရဲ့ အရေပြားမှာ ဆဲလ်လေး
တွေကို အရောင်ခြယ်ပေးနေတဲ့ Pigments လို့ခေါ်တဲ့ အရောင်ခြယ် ပစ္စည်းလေး
တွေ ရှိတယ်ကွဲ့။ အဲဒီ အရောင်ခြယ်ပစ္စည်းတွေမှာ အရောင်အမျိုးမျိုး ရှိကြတယ်။
အဲဒီအရောင်ခြယ်ပစ္စည်းရဲ့ အရောင်အနည်းနဲ့အများကို လိုက်ပြီးတော့ အရေပြားရဲ့
အရောင်ဟာ ကွဲသွားတာပဲ။ အဖြူရောင်ရှိတဲ့ အဖေနဲ့ အမည်းရောင်အသားရှိတဲ့
အမေနဲ့ပေါင်းလိုက်လို့ရှိရင် မွေးလာတဲ့ ကလေးရဲ့ အသားရောင်ဟာ အညိုရောင်
ဖြစ်သွားတတ်တယ်။ အဖေရဲ့ အရောင်ခြယ်ပစ္စည်းနဲ့ အမေရဲ့ အရောင်ခြယ်ပစ္စည်း
နှစ်မျိုးပေါင်းလိုက်တာမို့ ကလေးက အရောင်တစ်မျိုး ထွက်လာတာပေါ့။ ကလေး
တို့ ပန်းချီဆွဲတဲ့အခါမှာ အရောင်လေးတွေကို တစ်ခုနဲ့ တစ်ခု ပေါင်းကြည့်ရင်